

Organisasjonsplan for redningstjenesten

Vedtatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 8. april 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 27. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet.

Kapittel 1 Innledning

1-1 Formål

I denne kongelige resolusjonen fastsettes redningstjenestens organisering og rutiner for samarbeid, ledelse, koordinering, ansvar og oppgaver. Formålet er å ivareta en integrert redningstjeneste basert på nasjonal dugnad og samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører.

1-2 Internasjonale forpliktelser for sjø- og luftredningstjenesten

I tillegg til denne kongelige resolusjonen er sjø- og luftredningstjenesten regulert gjennom internasjonale overenskomster som Norge er part i, blant annet SAR-konvensjonen (International Convention on Maritime Search and Rescue, 1979) og ICAO-konvensjonen (Convention on International Civil Aviation 1944) med etterfølgende endringer.

1-3 Definisjoner

Redningstjeneste: Offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede organer eller ved særskilte tiltak. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige organer, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av to hovedredningssentraler og underordnede lokale redningssentraler.

Hovedredningssentralene: Offentlige organer for ledelse og koordinering av redningsaksjoner.

De lokale redningssentralene: Det ledelses- og koordineringsapparatet som iverksettes i politidistriktet under en redningsaksjon.

Samvirkepartnere: Offentlige organer, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer som kan bidra med kompetanse, personell, materiell og/eller infrastruktur under redningsaksjoner.

Redningshelikopter: Spesialutrustet helikopter med besetning og kapasiteter til å kunne utføre søk- og redningsoppdrag.

1-4 Grunnleggende prinsipper

Redningstjenesten er bygget på følgende grunnleggende prinsipper:

Samvirkeprinsippet: Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige organer, frivillige organisasjoner, private virksomheter og personer. Alle offentlige organer som har kapasitet, informasjon eller kompetanse egnet for redningsformål, plikter å bidra i redningstjenesten med til enhver tid tilgjengelige kapasiteter, kompetanse og fullmakter. Samvirkeprinsippet innebærer at alle aktører har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke både i det forberedende arbeidet og under redningsaksjoner.

Ansvarsprinsippet: Det organet som har ansvar for funksjoner eller oppgaver til daglig, har også ansvaret for disse under en redningsaksjon, uavhengig av omfang og årsak til denne.

Prinsippet om integrert tjeneste: Redningstjenesten er en integrert tjeneste, noe som innebærer at den omfatter alle typer redningsaksjoner knyttet til land-, sjø- og luftredningstjeneste.

Koordineringsprinsippet: Redningstjenesten koordineres i forberedelser og innsats gjennom hovedredningssentralene og underlagte lokale redningssentraler.

1-5 Redningstjenesten

Redningstjenesten koordineres administrativt av Justis- og beredskapsdepartementet og omfatter land-, sjø- og luftredningstjeneste. Den utøves som et samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører under ledelse av to hovedredningssentraler og underordnede lokale redningssentraler.

Justis- og beredskapsdepartementet gir nærmere instruksjer, mandat og retningslinjer for utøvelse av redningstjenesten.

1-6 Geografisk ansvarsområde

Redningstjenestens geografiske ansvarsområde er i tillegg til norsk territorium med Svalbard, de sjø- og havområdene og luftrommet over som til enhver tid er fastsatt av Norge i samråd med nabostater på grunnlag av internasjonale overenskomster hvor Norge har forpliktet seg til å yte redningstjeneste, jf. pkt. 1-2.

Norge er i tillegg bundet av internasjonale avtaler om redningssamarbeid som forplikter ut over det fastsatte geografiske ansvarsområdet.

Kapittel 2 Hovedredningssentralene

2-1 Hovedredningssentralene

Hovedredningssentralene leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste). Dette skjer enten direkte fra Hovedredningssentralen Nord-Norge eller Hovedredningssentralen Sør-Norge, eller gjennom oppdrag til underlagte lokale redningssentraler. Hovedredningssentralene har også et særskilt pådriveransvar for å vedlikeholde og videreutvikle samvirket innen redningstjenesten mellom hendelsene.

Den enkelte hovedredningssentralers geografiske ansvarsområde fastsettes i instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet. Ved behov skal de to hovedredningssentralene overta eller bistå i hverandres redningsaksjoner eller i utførelsen av andre oppgaver.

Hovedredningssentralene leder og koordinerer sjø- og luftredningsaksjoner. Landredningsaksjoner ledes og koordineres normalt av de lokale redningssentralene, se kapittel 3.

Hovedredningssentralene utfører sin virksomhet fra Bodø og Sola.

2-2 Redningsledelsen

Hver av de to hovedredningssentralene består av en redningsledelse, sammensatt av de sentrale samvirkepartnerne og med politimestrene med ansvar for Bodø og Sola som ledere. De statlige sentrale samvirkepartnerne i redningsledelsen skal bestå av representanter for Forsvaret, Luftfartstilsynet, Kystverket, Sjøfartsdirektoratet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Helsedirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Følgende tilbys å delta i redningsledelsen på nærmere fastsatt måte ved Justis- og beredskapsdepartementet: Representanter for Avinor, Telenor Maritim Radio, Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum og Redningsselskapet.

De statlige representantene utpekes av de respektives departement. Samtlige representanter i redningsledelsen forutsettes å ha de nødvendige fullmakter for å fylle sine roller i redningsledelsen, både under redningsaksjoner og mellom hendelser. Sekretariatsfunksjonen for redningsledelsen ivaretas av administrasjonen ved hovedredningssentralene.

Redningsledelsens medlemmer skal varsles ved redningshendelser som vil kunne kreve redningsledelsens involvering, og orienteres summarisk om øvrige redningshendelser. Etter at medlemmene er varslet, innkalles redningsledelsen til en redningsaksjon dersom politimesteren eller minst to andre medlemmer i redningsledelsen krever det.

Når redningsledelsen er innkalt, leder og koordinerer redningsledelsen redningsaksjonene på overordnet nivå. Medlemmene av redningsledelsen handler etter fullmakt fra sine respektive departementer eller foresatte. Redningsledelsens ansvar og oppgaver reguleres i et eget mandat ved Justis- og beredskapsdepartementet.

Redningsledelsen skal for øvrig bidra til å utvikle den samvirkende redningstjenesten. De skal møtes jevnlig for å gjennomgå hovedredningssentralens virksomhet, og for å planlegge og legge frem forslag til Justis- og beredskapsdepartementet om eventuelle tiltak for redningstjenesten.

Ved uenighet i redningsledelsen, avgjør politimesteren.

Redningsledelsen ved politimesteren rapporterer til Justis- og beredskapsdepartementet.

2-3 Politimesteren

Politimesteren med ansvar for Bodø leder Hovedredningssentralen Nord-Norge og politimesteren med ansvar for Sola leder Hovedredningssentralen Sør-Norge.

Politimesteren er delegert denne myndigheten som leder for redningsledelsen og som representant for en sentral samvirkepart i redningstjenesten. Funksjonen som leder av de respektive hovedredningssentralene kommer i tillegg til rollen som leder for politidistriktet. Myndigheten omfatter både operative og administrative forhold.

Politimesteren skal sørge for at redningsledelsens medlemmer varsles som beskrevet i pkt. 2-2 tredje ledd.

2-4 Hovedredningssentralenes ansatte

Ved hovedredningssentralene er det ansatte i administrative og operative stillinger. En avdelingsdirektør står for hovedredningssentralens daglige drift etter fullmakt fra politimesteren.

Når redningsledelsen ikke er innkalt, ledes og koordineres redningsaksjoner normalt av redningsledere, etter fullmakt fra politimesteren. Varslingsplikten fremgår av pkt. 2-2 tredje ledd, jf. pkt. 2-3 tredje ledd.

De ansattes ansvar og oppgaver reguleres i egen instruks.

2-5 Rådgivere

Hovedredningssentralene kan benytte faglige rådgivere. Disse bistår hovedredningssentralene med faglig spesialkompetanse. Den enkelte hovedredningssentral utpeker hvilke av rådgiverne som skal delta under en redningsaksjon eller under forberedelse/planarbeid.

2-6 Tilsyn

Hovedredningssentralene skal jevnlig føre tilsyn med lokale redningssentraler, etter nærmere instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet.

2-7 Kommunikasjonsvirksomhet

Politimesteren, eller den vedkommende bemyndiger ved hovedredningssentralen, har ansvar for kommunikasjonsvirksomheten ved den respektive hovedredningssentralen.

2-8 Informasjon til pårørende

Ved hovedredningssentralene skal det stilles lokaler til disposisjon for politiets informasjon til pårørende. Politiet er ansvarlig for etablering, organisering og dimensjonering av dette.

2-9 Redningshelikoptertjenesten

Redningshelikoptertjenesten er et dedikert operativt element i den norske statens redningstjeneste med søk- og redningstjeneste som sin primæroppgave. Tjenesten omfatter de offentlige redningshelikoptrene som eies av Justis- og beredskapsdepartementet og opereres av Luftforsvaret, Sysselmannens helikoptre på Svalbard og eventuelt andre innleide redningshelikoptre for formålet.

Forhold angående de offentlige redningshelikoptrene operert av Luftforsvaret er regulert gjennom en driftsavtale mellom Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. De offentlige redningshelikoptrene skal fungere innenfor et flerbrukskonsept og utfører blant annet luftambulans, bistand til politiet i tidskriske situasjoner for å redde liv og helse, og andre samfunnsnyttige oppdrag. Redningshelikoptrene har også en rolle i Forsvarets bistand til politiet, blant annet i terrorberedskapen.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig for Redningshelikoptertjenesten og står for den løpende disponeringen av helikoptrene gjennom hovedredningssentralene.

Kapittel 3 De lokale redningssentralene

3-1 De lokale redningssentralene

De lokale redningssentralene leder og koordinerer normalt landredningsaksjoner.

Den enkelte lokale redningssentralen utfører sin virksomhet fra det aktuelle politidistriktet. Virksomheten foregår normalt fra politidistriktets operasjonssentral.

De lokale redningssentralene er underordnet hovedredningssentralene, jf. pkt. 1-5 første ledd annet punktum. Hovedredningssentralene kan om

nødvendig overta ledelses- og koordineringsansvaret fra en lokal redningssentral under en redningsaksjon.

Etter beslutning fra den aktuelle hovedredningssentralen leder og koordinerer den lokale redningssentralen også redningsaksjoner utenfor eget distrikt.

3-2 Virkeområde

Den lokale redningssentralens virkeområde omfatter det enkelte politidistrikt, og eventuelt andre land-/sjøområder etter pålegg fra vedkommende hovedredningssentral.

3-3 Redningsledelsen

Den lokale redningssentralen består av en lokal redningsledelse sammensatt av de viktigste samvirkepartnerne innen landredning, med politimesteren som leder. De statlige samvirkepartnerne i redningsledelsen skal bestå av representanter for Helsedirektoratet, Kystverket (der det er relevant), Forsvaret, Sivilforsvaret, og Fylkesmannens beredskapsorganisasjon. Følgende tilbys å delta i redningsledelsen på nærmere fastsatt måte ved Justis- og beredskapsdepartementet: Avinor (eventuelt annen lokal luftfartsmyndighet), brann- og redningstjenesten og Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum. Utover dette kan det, forutsatt tilstrekkelig avtalegrunnlag og godkjenning fra hovedredningssentralene, gjøres lokale tilpasninger i sammensetningen av den lokale redningsledelsen.

De offentlige representantene utpekes av de respektives departement eller relevant lokal myndighet. Samtlige representanter i redningsledelsen forutsettes å ha de nødvendige fullmakter for å fylle sine roller i redningsledelsen, både under redningsaksjoner og mellom hendelsene.

Redningsledelsens medlemmer skal varsles ved redningshendelser som vil kunne kreve redningsledelsens involvering, og orienteres summarisk om øvrige redningshendelser. Etter at medlemmene er varslet, innkalles

redningsledelsen til en redningsaksjon dersom politimesteren eller minst to andre medlemmer i redningsledelsen krever det.

Når redningsledelsen er innkalt, leder og koordinerer redningsledelsen redningsaksjonene på overordnet nivå. Medlemmene av redningsledelsen handler etter fullmakt fra sine respektive departementer, relevant lokal myndighet og foresatte. Redningsledelsens ansvar og oppgaver reguleres i eget mandat.

Redningsledelsen skal for øvrig bidra til å utvikle den samvirkende redningstjenesten. De skal møtes jevnlig for gjennomgåelse av lokal redningssentralers virksomhet, samt for å planlegge og legge frem forslag om eventuelle tiltak for redningstjenesten. Forslagene sendes til den aktuelle hovedredningssentralen eller eventuelt til Justis- og beredskapsdepartementet via hovedredningssentralen.

Ved uenighet i redningsledelsen, avgjør politimesteren.

3-4 Politimesteren

Politimesteren i det enkelte politidistrikt leder den enkelte lokale redningssentralen. Politimesteren er delegert denne myndigheten som leder for redningsledelsen, og som representant for en sentral samvirkepart i redningstjenesten. Funksjonen som leder av den enkelte lokale redningssentralen kommer i tillegg til rollen som leder for politidistriktet.

Politimesteren skal sørge for at redningsledelsens medlemmer varsles som beskrevet i pkt. 3-3 tredje ledd.

3-5 Politiets ressurser

De lokale redningssentralene benytter i nødvendig utstrekning politiets ressurser i samsvar med politiets organisering og tjenesteordning. Når redningsledelsen ikke er innkalt, håndteres redningsaksjoner normalt av politidistriktets operasjonssentral etter fullmakt fra politimesteren.

Varslingsplikten fremgår av pkt. 3-3 tredje ledd , jf. pkt. 3-4 annet ledd.

3-6 Rådgivere

De lokale redningssentralene kan benytte faglige rådgivere. Disse bistår de lokale redningssentralene med faglig spesialkompetanse. I sin rolle som leder av redningsledelsen utpeker politimesteren hvilke av rådgiverne som skal delta under en redningsaksjon eller under forberedelse/planarbeid.

3-7 Kommunikasjonsvirksomhet

Politimesteren, eller den vedkommende bemyndiger ved den lokale redningssentralen, har ansvar for kommunikasjonsvirksomheten ved den respektive lokale redningssentralen.

3-8 Informasjon til pårørende

Politiet er ansvarlig for etablering, organisering og dimensjonering av informasjon til pårørende.

3-9 Særskilt om den lokale redningssentralen på Svalbard

Den lokale redningssentralen på Svalbard utøver normalt sin virksomhet fra Sysselmannens kontor. Ansvarsområdet omfatter landområder innenfor Svalbard sysselmannsdistrikt og eventuelt andre områder etter pålegg fra aktuell hovedredningssentral.

Redningsledelsen ledes av Sysselmannen. Helsetjenesten skal være representert i redningsledelsen. Representanter for følgende lokale organer tilbys å delta i redningsledelsen på nærmere fastsatt måte: brann- og redningstjenesten, Telenor Svalbard AS, Avinor (eventuelt annen lokal luftfartsmyndighet), aktuell helikopteroperatør, representant for frivillige organisasjoner, Longyearbyen lokalstyre og Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S. Ved behov kan rådgivere innkalles.

De offentlige representantene utpekes av de respektives departement eller relevant lokal myndighet. Samtlige representanter i redningsledelsen forutsettes å ha de nødvendige fullmakter for å fylle sine roller i redningsledelsen, både under redningsaksjoner og mellom hendelsene.

Politimesterens gjøremål i den lokale redningssentralen ivaretas av Sysselmannen.

Kapittel 4 Felles bestemmelser

4-1 Planverk og øvelser

Hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene skal ha oppdaterte planverk.

Hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene skal jevnlig avholde og delta i internasjonale og nasjonale redningsøvelser. Øvelsene skal bidra til å utvikle kvaliteten på tjenesten og samvirket mellom aktørene i redningstjenesten.

4-2 Varsling

Nødmeldingssentralene skal uten opphold varsle aktuell lokal redningssentral om mulig redningsaksjon på land, og hovedredningssentralene om mulig redningsaksjon på sjø.

Lokal redningssentral skal varsle hovedredningssentralen uten opphold ved mulig redningsaksjon.

Lokal redningssentral skal varsle nødmeldingssentralene i de tilfellene hvor første varsel går til hovedredningssentralene og deretter til lokal redningssentral.

Hovedredningssentralene skal varsle aktuell lokal redningssentral om mulig redningsaksjon på sjø når lokal redningssentral kan forventes å bli involvert i redningsaksjonen.

Hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene skal gjøre eksisterende varslingsmuligheter kjent for allmennheten.

4-3 Utgifter i forbindelse med redningstjenesten

I tråd med samvirkeprinsippet plikter offentlige institusjoner (statlige, kommunale og fylkeskommunale) å delta i redningstjenesten og bærer selv alle utgifter som påløper i forbindelse med søk- og redningsaksjoner og redningsøvelser. Offentlige institusjoner stiller også ulike rådgivningsfunksjoner og redningsrelevante data mv. kostnadsfritt til disposisjon overfor hovedredningssentralene og lokale redningssentraler.

Private virksomheter, privatpersoner og frivillige organisasjoner kan kreve refusjon av dokumenterte utgifter i forbindelse med redningsinnsats etter gjeldende bestemmelser. Et vilkår for refusjon er at innsatsen har skjedd etter beslutning fra en av hovedredningssentralene eller en lokale redningssentral.

4-4 Endring i sammensetning av redningsledelsen

Justis- og beredskapsdepartementet kan ved behov og i samråd med andre aktuelle departementer, endre sammensetningen av redningsledelsen.

Kapittel 5 Ikrafttredelse mv.

Denne kongelige resolusjonen trer i kraft 2. november 2015. Fra samme tid oppheves kongelig resolusjon 4. juli 1980 nr. 4985 Organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge og kgl. res. 13. september 2013 nr. 1102 Instruks for redningstjenesten.